

**Seminaro „Kaip interpretuoti ir suprasti kultūros paveldą istorijos pamokose (6 ir 11 klasės)“
nuotolinių paskaitų PROGRAMA**

1	Nuotolinė paskaita „Daugiatautis ir daugiakultūris Vilnius Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės epochoje“
Istorijos bendroji programa	Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė 29.3.7. Lietuvos visuomenės europeizacija XIV–XVIII a. Mokymo(si) turinys. 6 klasė. 24.1.3. Žmogaus gyvenamoji erdvė istorijoje (II): didieji Lietuvos miestai.
Rugsėjo 8 d. Trukmė – 1,5 akademinės valandos	
Lektorius: istorikas, hum. m. dr. Mindaugas Klovas	Paskaitoje bus pristatyta Vilniaus demografinė ir gyventojų daugiatautiškumo raida XIV–XVIII a. Nuo pat savo augimo pradžios Vilnius formavosi kaip daugiatautis ir daugiakultūris miestas. Po Lietuvos krikšto pagonybė sostinėje gana greitai išnyko, o apsikrikštiję pagonyt lietuviai kartu su vokiečiais sudarė reikšmingą katalikų bendruomenę. Po oficialaus krikšto 1387 m. Vilniuje gyveno dvi krikščioniškos bendruomenės: katalikai (lietuviai, vokiečiai, lenkai) ir stačiatikiai (rusėnai). Gyventojų įvairovė didėjo, XVI a. antroje pusėje šalia krikščionių jau matomi ir kitų religijų bei tautų atstovai – judėjai žydai ir musulmonai totoriai. Tarp krikščionių savo vietą rado ir Reformacijos šalininkai: liuteronai ir evangelikai reformatai (kalvinistai), o radikalsios Reformacijos krypties šalininkams antitrinitoriams Lietuvos sostinėje įsitvirtinti nepavyko, nepaisant nemenkų jų pastangų. XVI a. pabaigoje–XVII a. pradžioje dauguma stačiatikių priėmė Bresto (Brastos) bažnytinę uniją ir per kelis dešimtmečius Vilniaus rusėnų bendruomenė virto daugiausia unitais. Vykstant tokiai transformacijai, nepavyko išvengti ir konfliktų. Pagausėjo ir kitų tautybių atstovų: pastebima gana gausi italų bendruomenė, gyveno vengrų ir armėnų, pavieniai atvykėliai kėlėsi į Vilnių ir iš tolimiausių Europos kraštų. Po 1655–1661 m. Maskvos okupacijos Vilnius mažiau traukė užsieniečius, bet išliko tam tikras traukos centras, kuriame kasmet čia naujaisiais miestiečiais tapdavo įvairių tautybių atstovai. XVII a. antroje pusėje–XVIII a. pastebimas etninių lietuvių sumažėjimas, tuo metu Lietuvos sostinėje teliko saujelė stačiatikių, nepriėmusių bažnytinės unijos. Kita vertus, gerokai pagausėjo žydų bendruomenė, Vilnius virto svarbiu dvasiniu žydų centru.
2	Nuotolinė paskaita „Kernavės archeologinė vietovė: unikalus archeologijos ir istorijos vertybių kompleksas“
Istorijos bendroji programa	Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė. 29.3.5. Pasaulio kultūros paveldas ir jo apsauga: priežastys, objektai, tikslai. Mokymo(si) turinys. 6 klasė. 24.1.2. Žmogaus gyvenamoji erdvė istorijoje (I): namas, miestelis ir miestas.
Rugsėjo 9 d. Trukmė – 1,5 akademinės valandos	
Lektorius:	Nedideliame 194 hektarų žemės lopinėlyje plytinti Kernavės archeologinė vietovė (Valstybinis Kernavės kultūrinis rezervatas) yra unikalus archeologijos

Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direktijos direktorius Ramojus Kraujelis	ir istorijos vertybių kompleksas, reprezentuojantis Lietuvos priešistorę ir ankstyvąją Lietuvos valstybės formavimosi periodą. Paskutinio ledynmečio suformuotas reljefas, penkių piliakalnių gynybinė sistema ir dešimties tūkstančių metų žmonių gyvenimo ir ryšių su aplinka pėdsakai – tai kultūrinio kraštovaizdžio, mažai pakitusio iki šių dienų, pavyzdys. Tad Kernavės archeologinė vietovė yra išskirtinis liudijimas apie 10000 metų trukusią Baltijos jūros regiono Europoje gyvenviečių raidą. Šioje vietovėje yra ypač svarbių pagoniškųjų ir krikščioniškųjų laidojimo tradicijų sąlyčio įrodymų, o gyvenviečių planas ir įspūdingi piliakalniai yra išskirtiniai tokių rūšių struktūrų raidos ir jų naudojimo istorijos ikikrikščioniškuoju laikotarpiu pavyzdžiai. Kaip šią ilgą vietovės istoriją, kadaise gyvenusią žmonių kasdienybę atgaivinti lankytojų vaizduotėje – Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direktijos darbuotojų, vaikų ir paauglių atveju – ir istorijos mokytojų, uždavinys.
3	Nuotolinė paskaita „Kuršių nerijos nacionalinis parkas: vertės ir iššūkiai“
Istorijos bendroji programa	Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė. 29.4.7. Aplinkos suvaldymas ir žmogaus veiklos pasekmės gamtinei aplinkai XIX–XX a.
Rugsėjo 15 d. Trukmė – 1,5 akademinės valandos	
Lektorė: Kuršių nerijos nacionalinio parko direktijos vadovė Lina Dikšaitė	Kuršių nerija yra UNESCO pasaulio paveldo vietovė, nes tai – išskirtinis jūros, vėjo ir žmogaus sukurtas kraštovaizdis su daugybe unikalių gamtos ir kultūros paveldo vertybių. Kartu tai – ir tarp jūros ir marių tįsanti smėlio juosta ragais išsikišanti į marias. Svarbiausias nerijos akcentas yra jos stuburas – didysis kopagūbris. Tačiau be šių verčių, kyla nemažai ir iššūkių bei uždavinių: daugybė smėlynuose – buveinėse – augančių augalų, senųjų girių fragmentai yra veikiami tiek natūralių veiksnių, tiek žmogaus veiklos, todėl svarbu užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros paveldo vertybių apsaugą, tinkamai organizuoti prevencinę veiklą, teritorijų planavimą, monitoringą, poveikio aplinkai vertinimą, teritorijų ir objektų tvarkymą ir kitas veiklas. Vadinasi, suderinti gamtos ir kultūros paveldo apsaugą su darniu turizmu ir kita žmogaus veikla – svarbus, nemažai dėmesio ir išmanymo reikalaujantis dalykas.

4	Nuotolinė paskaita „Kauno modernizmo architektūra iš UNESCO perspektyvos“
Istorijos bendroji programa	Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė. 29.3.9. Pirmosios Lietuvos Respublikos kultūros modernėjimas ir mokslo pažanga. Mokymo(si) turinys. 6 klasė. 24.1.3. Žmogaus gyvenamoji erdvė istorijoje (II): didieji Lietuvos miestai.
Rugsėjo 16 d. Trukmė – 1,5 akademinės valandos	
Lektorius: architektūros istorikas, hum. m. dr. Vaidas Petrulis	Kauno tarpukarį reprezentuojanti modernizmo architektūra yra unikalus Lietuvos architektūrinės kultūros reiškiny, kuris nusipelnė tarptautinio dėmesio ir sklaidos visuotinės architektūros istorijos kontekstuose. Paskaitoje pristatomas Kauno, laikinosios Lietuvos sostinės 1919–1939 m., kūrimo fenomenas. Kaip ir Vilniaus barokas – tai dar vienas architektūros stilius

	Lietuvos istorijoje, suformavęs savitą architektūros mokyklą. Per kiek daugiau nei dešimtmetį atsiradusi tanki modernizmo pastatų koncentracija mieste – unikalus reiškiny visoje Europoje, tarptautiniame modernizmo kontekste atspindintis įvairias tuometines stiliaus tendencijas, tiek išskirtinę tautiškumo stilišką ir nacionalinės kultūros reprezentaciją, išskiriančią modernią ir kokybišką Kauno tarpukario architektūrą iš bendro Europos konteksto. Didžioji dalis šių pastatų nesunaikinti karo metais, išliko iki šių dienų. Paskaitoje į šį fenomeną bus žvelgiama plačiau, atskleidžiami ne tik Kauno modernistinės architektūros savitumas, bet ir jo kaip naujos sostinės, modernaus miesto planavimą ir architektūrą, susiklosčiusias miesto gyvensenos tradicijas. Kauno architektūra reprezentuoja daugialypę modernizmo prigimtį ir atskleidžia naujai kylančios modernios valstybės optimistinį mentalitetą ir ambicingus naujos sostinės statybos lūkesčius, persipynusius su tarptautinio modernizmo ir lokaliomis tradicijomis.
5	Įvadinė paskaita „Kaip interpretuoti ir suprasti kultūros paveldą“ (anglų k.)
Istorijos bendroji programa	Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė. 29.3.5. Pasaulio kultūros paveldas ir jo apsauga: priežastys, objektai, tikslai.
Rugsėjo 23 mėn. Trukmė – 1 akademinė valanda	
Interpretavimo instruktorė: „Interpret Europe“ ekspertė Valya Stergioti	„Interpret Europe“ ekspertė Valya Stergioti įvadinėje nuotolinėje paskaitoje pristatys UNESCO pasaulio paveldo objektų interpretavimo metodą, kurio esmė – susieti žinias apie gamtos ir kultūros paveldą su tiesiogine patirtimi, taip sukuriant autentišką ryšį su juo. Remdamasi pavyzdžiais iš Europos ir kitų UNESCO pasaulio paveldo vietovių, V. Stergioti paaiškins, kaip interpretatorius gali išmaniai susieti įvairius paveldo fenomenus, juos transformuoti į patirtis, o šiomis išprovokuoti lankytojų atsaką, kuris padėtų užmegzti tiesioginį – savą – ryšį su kultūros paveldu. Naudojant interpretavimo metodą, tiesioginė gamtos ir kultūros paveldo patirtis paverčiama įkvėpimo ir kūrybiškumo šaltiniu – nuo pasivaikščiojimų su gidu iki sudėtingų parodų. Taip pat lektorė trumpai pristatys naudojamus mokymosi metodus, priemones.